

ОРГАНИЗАС-МАССАЛЫГ АЖЫЛ

1965 чылда чер-чер Советтеринге болуп эртен сонгулда Кызыл хоорай Советинге 147 депутат сонгулган. Хоорай Советинин бири сессия Советин болгаш депутаттарын ажилын тараткан. Куускомуну кезигинеринде 11, мандат комиссияда 3 депутат амылал турар болгаш тос доктаамал комиссияда 133 депутат хаара туттунган. Доктаамал комиссияларын болгаш депутаттарын ажил-чоруулазын илпек-кейжидер соруга-биле бири сессияны өөлүндө сонгулда оруттарына депутаттар хуну эртерин, аңаа делегет байдалын, депутаттарын хүлээлгелерин болгаш эргелерин, депутаттарын болгаш доктаамал комиссияларын сессиялар амылал киржилгелерин, сонгулда оруттарына депутаттарын ажилын болгаш сонгукчулар мурнуна-га отчоттарын дугайында илпек-кейжидер кылгалаан бис. Мындай организациягым хемчеглерин чоруткан Советин организациягым амылал ажил-агый болгаш культуру тургузушкунуна ууртулганы эки-жидер арганы берген.

Советтин доктаамал комиссиялары бири сессиядан бээр чамдык амылаларын кылды чоруткан. Кадик кам-

галал болгаш социал хандырылга, кой-ниити чеченилге, амылал хандырылга комиссиялары ажи амылал келген. Бо комиссияларын даргалары эштер Д. Королева, Д. Сотна олар план өзүгээр амылал, бүдүрүлгелерин мурнакчыларын иштинден активтерин боттарынын ажил-чине эвилелдеп, оларын практиктиг ажил-дуржулагына дааныш турарлар. Комиссияларын ажил-чоруулазын депутаттар Д. Королева, М. Шамкова, Э. Шамкова, Г. Сорокина илпеккейли киржи келген. Ол ишкан бюджет-сан-хөө, улус өөрдилген болгаш культуру комиссиялары багай өвөс амылал турарын демгелээр чутула.

Хоорай Советинин капитал туугу болгаш коммунал ажил-агый талазы-биле доктаамал комиссиялары багай амылал келген. Оон түнелеринде туугу планы багай куусетини, амылал чонуну коммунал хандырылгазында улуг чептестер үргүчүлүп турар. Бо комиссияларын даргалары депутаттар эштер В. Бачин, В. Гавриченко олар комиссияларын кезигинерин организациягым, активке, сонгукчуларга даанмай келген. Депутат эш А. Анянин даргалар улутуп, транспорт болгаш

харылдаа тады-биле доктаамал комиссия кандыг-даа ажил чорутпайн турар. Комиссиянын амылал дигар дугайында хооруксом эш Анянинге сүмелеп, сагымдырып келсе-даа, комиссиянын амылал чорувастаан. Депутат эш Непомнящий даргалар чагайжыдыга туугу, ногаачыдыга болгаш орук-туугу талазы-биле доктаамал комиссия амылалай келген. Хоорай Совети, оон куускому доктаамал комиссияларын амылал практиктиг дуу-аны эвөөс көргүзүп, ууртулганы коштаканын минир херек.

Доктаамал комиссияларын даргаларын болгаш олакчыларын база кезигинерин инструктажыг хураларын эртербиин турар бис. 1965 чылдын сентябрыда чамгыс каттал хурал эртерген, доктаамал комиссияларын даргаларын информациянын динан, чорутса чогуур амылалар планан кылган. Бо байдал доктаамал комиссияларын эргел-хүлээлгелерин дугайында дүрүм-чү амылал турар.

Организас-массалыг амылал эки-жидер соруга-биле хоорай Совети депутаттар бөлүктөрүн тургускан. Депутаттар бөлүктөрүн семинар хуралын чымдыргаш, квартал бол-

гаш бажынар комитеттерин тургу-лаш, сонгукчулар-биле депутаттар-нын ужуражышкынын органи-заастаар, сессияларга белеткедир ду-гайында айтырылганын чугаалажып көргөн. Депутаттар бөлүктөрү-биле чорудуп келген хемчеглер эки түн-елерин көргүскөн. Хоорай Совети-нин 147 депутаттарынан 102 депу-тат сонгукчуларынга отчоттарын бе-рип, сонгукчуларын чамгыларын куусейр талазы-биле чамык ажил-дарын чоруткан. Депутаттар эштер Д. Куулар, Г. Фирова, Н. Беляшов, М. Потылицына, Ф. Бражников, А. Федченко болгаш эскерлер-даа депу-таттарын эки куусейр, сонгук-чуларын илпеккейли хандырып, хоор-уксомун ажил-чоруулазында улуг күш болуп турарын демгелээр чутула. Бистин депутаттары-ныс-та чамык эштерин депутат хүлээл-гезин багай куусейр, сонгукчулар-нын илпеккейли ботталдырбайн турарын айтыр херек. Эштер Х. Норбу, К. Пичи-урут, М. Чымба, С. Кымыл-оол болгаш эскерлер-даа мынчага чедир сонгукчулар-биле ужуражып, отчоттарын берген.

Хоорай Советинин болгаш Элегес-Аксы, Шынаа көдөз Советтерин сессиялары чогуур хуусаларында эр-

тип келген. Сессияларын белетке-линге депутаттарын, доктаамал ко-миссияларын кезигинерин, хоор-уксомун килдистерин эргелек-чидерин болгаш активтерин калбаа-биле кириштирип келген. Ол иш-кан Советтер куускомнарнын ху-ралдары план өзүгээр болуп турар. Сессияларга, куускомнарнын хура-ларынга салып, улутуп, улус өөрдилгези, культуру-чырымдыкын, калыс камгала болгаш еске-даа ту-гула айтырылганын чугаалажып, үн-дүргөн шийтирлерин куусейр дээш организациягым хемчеглерин куускомнар ап келген. Сессияларга депутаттарын шүгүмчүлөдир са-налдарын куусейр дарааында сессияга куускомнарнын даргалары, килдистер эргелекчидер илеткеп ту-рары чорумчаан.

Сонгукчуларын чамгылары — ол дээрже социалист демократиянын база чайынчак илпеккейлигин, Совет эрге-чагырга органиарын практиктиг ажил-чоруулазын амылал чонун шүт киржилгезини база бир хевир болуп. Ындыг болганда, депутатка сонгукчуларын берген чамгыларын Советтерин куускомнары амыдыралга боттанды-

рар хүлээлгели. Бо талазы-биле Кы-зыл хоорай Советинин куускому чамык амылалын кылган-даа бол-за, чутула чагылар куусетинмейн артып турар. Хоорай Советинге сон-гулда үзүндө хоорайнын куумчу-ларын, оруктарын дүргөн чагайжы-дарын, чуртталга бажынарнын туугу дүргелдеп, амылалга ки-нере, туугун шынарын экижидер, уруглар албан черлеринин туугун калбартып, салып амылал экижидер болгаш еске-даа хемчегер талазы-би-ле чутула чагыларын сонгукчулар берген турган. Бо чагылар оожум, харын-даа чамдыктар куусетин-мейн турар. Сонгукчуларын бер-ген 94 чагыларын 23-жү ам-даа куусетинмейн.

Организас-массалыг амылал эки-жидер соруга-биле хоорай Совети-нин V сессиясында организациягым-а-мылал амылал байланы чугаалажып көргөш, практиктиг хемчеглерин айткан шийтирин хүлээп алган. Шийтирин амыдыралга боттанды-рары-биле хооруксом депутаттар хуну организациягым эртерген болгаш депутаттар бөлүктөрүн ууртулганы чоруткан, доктаамал комиссиялар-нын, квартал болгаш бажынар ко-

митеттеринин даргаларын инст-руктажыг чөвүлел хуралын база эр-тирген. Доктаамал комиссияларын даргаларын болгаш хооруксом-нуң чанында штаттан лашкаар кил-дистерин эргелекчидеринин отчот-тарын сессияларга кончуг ховар алы-нап, оларга практиктиг дууаны чегей көргүзүп келген бис.

1966—1970 чылдарда СССР-ниң улус ажил-агыйн хөжүдлеринин беш чыл планынын талазы-биле СЭКП-ниң XXIII съездинин Дирек-тиваларын Кызыл хоорайнын ажил-чы чогуу совет улус-биле калы чугаалажып көрүп, улуг политиктиг көдүрүлүшкү-биле дөткөп турар үе-де Советтеринин организациягым-а-мылал амылал куусетинмейн турган. Советтеринин организациягым-а-мылал амылал куусетинмейн турган. Советтеринин организациягым-а-мылал амылал куусетинмейн турган. Советтеринин организациягым-а-мылал амылал куусетинмейн турган.

А. КӨШНЕНДЕЙ,
Кызыл хоорай Советинин
куускомунун секретары,

Кызыл аэропортуна чартыкчылар улус ажилын кылды туралар. Чижээ, инженер В. И. Зыков АП-2 деп машинаны хуртулуг болгаш ре-активниг самолёттарын шийдеп-чилерин илпеккейли болуп кылдыр берип тургускан. Шаанда болза, шийдепчилеринин бир бөлүгүн-не тускай машина амылалай турган. Чартыкчылар самолёттарын электромеханизминин хынаар тускай тургузушкуну база чогаатканар.

Техник В. Андреев масло радиатор-ларын бажышкын кууш-биле чур-херекседей кылган. Моон журнуңа бо амылал республикадан башкаар чедир чорудуп турган. Техник В. Худяков АП-2 деп самолёттун агар хуртулуг уштур дүзүгүнү белеткеп кылган.

Коллективниг чартыкчылары чүг-ле чаа чүдүлгөн чогадып, ажил-далага кирип турар эгес, харын улус-чу контролга дуулаар бөлүктүг амылалга улус дүзүк чедирп ту-рар.

ЧУРУКТА: В. И. Зыков болгаш техник Н. И. Шкуратов «АН-2» са-молётта.

Фото Г. СИРОТИНИИ.

ЯНЗЫ-БҮРҮ ДИПТЕРДЕН

Каирде чөвүлел хурал

КАИР. Март 15. (СЭТА). Афри-ка чурттарын Лигаанын кезигин-нери кууселерин чазактар баш-гыларын чөвүлел хуралы мыда амылалган. Чөвүлел хуралда 13 араб чурттарын төлөөлөр кири-жип турар. Чөвүлел хуралга Тунис-тин төлөөлөр келбөөн. Тунисия чааза араб чурттарын Лигаанын хемчеглерин эртерген чөвүлел хуралдарга эртен чылды май ай-лаа бээр ууруланын келген.

Чөвүлел хуралдын хун чурмуна-га араб эл-сеткил каттыштырыл-ганын болгаш араб чамгыс элти бы-жыгдарын айтырылганын, ГФР-биле араб чурттарын харылда-ларын дугайында айтырылгын, И-ракка араб чамгыс-биле ханды-рып турар дугайында айтырылгын, палестина айтырылганын болгаш еске-даа айтырылганы кириген.

Чөвүлел хуралды амылал турда чөвүлел хуралдын даргазы, Лемени-нин премьер-министри Хасан аль-Амури, араб чурттарын Лигаанын тингине секретары Хасуна болгаш КАР-нын премьер-министри Закария Мохамед-дин олар чуре чугалаан.

Бодуну чугаазында Леменин премьер-министри «хоратан чор-туп болгаш агрессиянын күштери туруп турда араб чамгыс элти бы-жыгдарын эргелек чугулазын» дугайын медеглезе.

НЬЮ ЙОРК. (СЭТА). Ассошиейтед Пресс агенттигинин корреспондент-инин Сингапурдан чамчыды турары болза:

Джакарта радиозуну динчаканы-биле алырга, генерал-лейтенант Су-харто чер-черин шериг команды-лынга келин деп дуулаа Ин-донезиянын Коммунисттиг партиза-нын бугу албан-дуулаадып ки-жилеринге берген. Сухарто оларын кедир хуусааны — март төнчү-лөдөш дөдөш доктааткан деп, радио медеглезе. Бир өвөс келбес болза олар-га уур хемчеглерин алып деп, чамчыдылгада чугаалап турар.

Коммунистерни бодуну парти-ларын кезигинерин хүлээп албас дугайында дуулаадып бугу политик-тин партиаларга Сухартога бер-ген радио база чарлаан.

Индонезиянын чаа шериг эрге-чагыргалары кабинеттин 16 мин-

Экономиктиг хөгжүлденин планы

Топ Африка Республикада (ТАР) чуртун экономикаын хөгжүлденин дөдөш чыл планын амылал кылдырп турар. Ол планын 1966—1970 чылдарда чогааткан. Чуртун көдөз ажил-агыйн, хамыктын мур-нуна хөөс амылал улам ылай хөжүдлерин планда көрүп турар. Гектар бүдүрүлгөн хөдөөн амылал дүзүлүш 300-тен 600 килограмм чедир сорулганын чааа салган. Чурт-ка улутуп хөгжүлдери болгаш оруктар четканын экижидерин база айттыр турар.

(СЭТА).

Румыниянын чону

Румынияда чонун болгаш чурт-талга фондунун чизе-данзын өгө-лөз. Оон сан-медалерин улус ажил-агыйн хөгжүлдери, улус-тары амылал денелдин улам ылай бедидерин чыл болгаш перспек-тив планнарын амылал кыл-гына амылал.

1948 чылда чуртка чонун саны 15,8 миллион хире кили. 1956 чылда — 17,5 миллион, а бо чыл-дык январь 1-де — 19 миллион хире кили болган.

(СЭТА).

Хуралдын айтырбы — хандырылга

Сут-Хөл рабкооу эртен чылдын бараан саарылганын планын 100,2 хуу, өлүк планын 312 хуу куусеткен. Рабкооптун эргезинде 23 магазин, 3 автолавка амылал тур-рар.

1965 чылда рабкооп баштаар че-ринин кылды чоруткан амылалын дугайында отчоттук хуралдарын Ишкин, Кызыл-Тайга, Кара-Чыраа, Бора-Тайга, Ак-Даш болгаш Алан-Маалы суурларга эртерген турган.

Участоктарын отчоттук хуралда-рында рабкооптун харылсалыг амылалыгын 10 кили саста-выг комиссия кирип, салып амылал мурнакчыларын көргү-зүлгелерин толорулуп бизаан диогра-маны, хүндүлө сабырамын база ап чороранар.

Эртен чылда рабкооптун чорут-кан амылалын дугайында илпек-кей-жидер болгаш черинин дарга-зы Орлов кылган. Рабкооптун ха-рылсалыг амылалыгын чурт-такы чонун айтырылганын чөп-түг харынын берип, саналаага үгөн негеле. Хомулаларын дем-гелеп албашаан, ону ботталды-рынга каймак хемчеглерин ап чору-дарын тайылбырлап бергенер.

Малчынаары кол турар чедер-инде 5 дәрүстү тургускан болгаш оларга чутула херекселдин бараан-нарын чедирп садыглары-биле 3

автолавканы быжыгалаан. Ол ишкан Чалаана хоорайнын пекарнызын хабты алгаш, суурларга сөрүтүп садыгларына 2 машинаны быжы-галаан.

Суурларга болуп эрткилээ ху-раларын кирижикчилер республи-канын херекелчилер иштелилден шай, таапкы база сут тырттырар машина болгаш еске-даа барааннар-биле көдөзүн чурттакчы чоңу үзүк чок хандырамын негезнер.

П. ШОКПАА.

«Наймрал» совхозта рабкооп баш-таар чери 4 кезек черге хуучулар хуралын эртерген. Рабкооп бараан саарылганын чыл планын 98,8 хуу куусеткен. Рабкооптун эргезин-де 15 магазин амылал турар. Ян-зы-бүрү чылгалааннар-биле магази-нерин чаагыг турар таварылгала-ры кой болганын бараан саарыл-ганын планынын куусейр кес-кү чери эвелейин турар. Бре-сам-чыгдарын бар болуп турарын са-нал берилгези хуучу кезигинерин илпеккейли. Чижээлээр, Булу-Теректе магазин эргелекчиси турган Докит 4400 рубльин. Үбүндө ма-газин эргелекчиси Селен Ким 2078 рубльин саччыгалай кылган. Үр-бүндө магазинин хыналганын түнелерин саччыгала болган дээш ол ай ишинде хаагыг турган. А

суурун чурттакчылары Чаа-Хөл-ден бараан садып алыр ужурга та-варжып турган.

Иштинин чеченилге черлерин амылалга баштаар черин уу-рутулазын коштак болганын столваларда национал чеченин белеткез болгаш чечин шынарын экижидер ажил баксыраан. № 1 сто-лованын (эргелекчиси П. Назарова) чечин ассортиментин байлак-лаа болза, оон белеткеп турарын шы-нары куу, мында арыг-шеверин садыглары чогуур негелезине чет-

пейн турар. Пекарня (эргелекчиси Вострикова) амылалда четпес таза-лар база бар. Чамдыкта хабты чиг кылдыр быжыра, ак даган бар тур-да-ла калач, булочка дээш ишкан кылдыларын белеткейин турарына хуучулар чөпүмөйин турар. Ынча-гаш пекарня эртен чылдын саарыл-га планын чүгө 84 хуу куусеткен.

Участоктарга болгулаан хуучулар хуралынан 3 кезек черге 17 кили састагыг лагым комиссиянын сон-гаан.

И. ЧАПА.

Танды район Советинин куускому сөөлү үеде Советтер ажилын эки-жидер болгаш совет ажилдакчылар-нын амылалга боттү дууаны көргү-зүлгелерин улаган хемчеглерин чору-дуп турар. Куускомун чанында со-вет ажилдакчыларын школазы амылал турар. Мында райкуус-комун килдиз эргелекчилер болгаш 28 совет ажилдакчылар хаара тутту-ган. Школын динчакчылары лек-цияларын улус соуургал-биле дин-чак турар. М. Гавриченко «Хойлу-дү-рүмүн эргелер». Г. Баркаван «Совет ажилдакчыларга партиейи ууртулуга», В. Назын-оолдун «Дүр-

Билин бедидип турар

жулга станциянын амылал, аңаа совет ажилдакчыларын ролу» деп темаларга кылган лекцияларын дин-чакчыларын килдизинин хаара туткан.

Ол ишкан февраль айда райкуус-ком көдөз Советтерин куускомна-рын даргаларын болгаш секретар-ларын семинарын эртерген. Се-минарны П. Коварев, П. Поддеев, В. Кудрин олар лекциялар номчаан. Ол ишкан Элегес, Балгазын көдөз Советтерин даргалары А. Воронин, И. Кудрявцев олар дүрүлгө солчу-лаагына боттарынын амылал чуга-лаанар.

М. ДОРЖУ.

Индонезияда байдал

НЬЮ ЙОРК. (СЭТА). Ассошиейтед Пресс агенттигинин корреспондент-инин Сингапурдан чамчыды турары болза:

Джакарта радиозуну динчаканы-биле алырга, генерал-лейтенант Су-харто чер-черин шериг команды-лынга келин деп дуулаа Ин-донезиянын Коммунисттиг партиза-нын бугу албан-дуулаадып ки-жилеринге берген. Сухарто оларын кедир хуусааны — март төнчү-лөдөш дөдөш доктааткан деп, радио медеглезе. Бир өвөс келбес болза олар-га уур хемчеглерин алып деп, чамчыдылгада чугаалап турар.

Коммунистерни бодуну парти-ларын кезигинерин хүлээп албас дугайында дуулаадып бугу политик-тин партиаларга Сухартога бер-ген радио база чарлаан.

Индонезиянын чаа шериг эрге-чагыргалары кабинеттин 16 мин-

Вьетнамда дайынга хей, миллиард доллар

ВАШИНГТОН. Март 15. (СЭТА). Багун президент Джонсон Вьетнамда дайынга 4,8 миллиард долларын үндүрүп бээр дугайында хойлууга ат салган. Ол түн болза, бо сан-хөө чылдында Вьетнамда дайынга үн-дүрүп бээр АКШ-тын чазанын саналап киргени 12,7 миллиард долларын чүгө баштайгы түн-дүр.

Бистин экономиктиг тайылбырыс

Бандыг-даа бүдүрүлгенин ажил-чоруулазын материалдыг болгаш ачка-херекти негезтнер болгаш. Оларын иштинден бүдүрүлгенин фондусуна замааржы бүдүрүлгө херекселерин улут ролдуг.

Бүдүрүлгө фондусу аргалелиг болуп. Эң баштай ол продукция бү-дүрүлгө киришкен, оон бараан апаргаш, саарылгаже кирер, ол ба-раанын бир кили садып алгаш, оон орунуга ачка төлөр. Ол ачка-херек-тин база катта бүдүрүлгөже кирер.

Продукция кылдып турганда бүдү-рүлгө фондусу чарыгдалганын тур-ар, а оон үзүн күш-ажи-биле кылдыган продуктүе шийчир. Ол үзүн чаа бүдүрүлгө продуктүе шийчиринин аргазынан, ол иш-кан бүдүрүлгө чорудулазын фонд-уларын киришкенин ужу-улаа-зында болгаш кайи хире үзүн дүр-гууанда ол фондусу анаа киришкен-ни, оон үк фондусу кол болгаш саарылга фондусу кылдыр көрү-нөр.

Бол фонд деп чүт? Ол дээрже, үр-үзүн дүрүлгөндө продуктүе үзүн кезектеп кириштирип турар күш-

КОЛ ФОНДУЛАРЫ АЖЫГЛААРЫ, ООҢ ЭГИТТИНЕРИ

ажылдыг херекселерин дигр (фабри-ка, заводтун бажыны, ылаа териг-лер, машиналар, механизмер). Кол фондусуларын чөптүг амылалынан оон үзүнн эгиттинери экижир. Ол кылдып турар продукциянын бот-ууезин чамгыларинге болгаш бүдү-рүлгенин орулгазын көүдөлдөргө иди бээр.

Техниктиг депшилгенин бекке тем-пизин, бүдүрүлгени тарымчалыг че-ре илпеккейли болгаш мыда күш-ажылдыг өртөм өзүгээр организациян оон кол фондусуларын чөптүг амы-лаарына дуулаар.

Бистин чуртувустун ажил-агый-ларынга кол фондусулар чеди чылда хөлүк ескен. Ынчалза-даа кол фон-дусуларын 1 рубльинге оонаштыр бү-дүрүлгө улутуп продукциянын болгаш национал орулгазын хемчег-лө элээн эвөөжөонин СЭКП ТК-нын сентябрь Пленуму демгелээн болгаш. Бөккөр чуталаалга, улутуп про-дукциянын хемчеглө бүдүрүлгө фон-дусуларын өүлөзүнн темизин-ден хожулап турар-ыр. Чижээ, 1959—1962 чылдарда машина ту-дугага фондунун эгиттинерин

өзүп келген болза, 1963 чылдан ол өөстөзүн болгаш бүдүрүлгенин чам-дык алырларында кол фонд оожум эгиттинер эгелзэн. Оон кол чылда-лааны—бүдүрүлгөчү күчүлери до-лузу-биле амылалаан, туугу об-ективтерин амылалаа кириер ху-саанын уаатканы база чаа бүдүр-үлгелерин шийдээли албаны болуп.

Бистин республиканын чамык улутуп бүдүрүлгелеринге кол фон-дусуларын бир рубльинге оонашты-рып кылган продукциянын хемчеглө ба-за эвөөжөн. 1965 чылда пиво, автосептегел заводтарына база ла-арында комбинаыг кол фондусулар еске-даа болза, ол черлерин кыл-дыларын хемчеглө эсепсн. «Ты-ва туугу» трезинде, Улуг-Хем ылаа ажил-агый черинде, Чалааным дү-рүмү даш резервинде бүдүрүлгө фон-дусуларын эгиттинерин оожум байлаады. Эртен чылдын пиво за-воу 1 рубль кол фондуга оонаштыр продукция бүдүрүлгө 14, дашарында комбинаы—9, шахта эргелзэн—11, «Тыва туугун» ЛБК-эм 15 болгаш хоорутуп комбинаы—23 көпек-ке эвөөжөткен. Кол бүдүрүлгө фон-дусуларын үзүнн эгиттинер

хуусаанын уаамыгын турары тех-нык, механизмерин багай амылаа-нылан (деригер долу күчү-биле амылаадып турарынан ийикке, азы амылаа чок анаа турар, трели-рошн) болуп турары чугаажок. Чамдыкта кайи-бир бүдүрүлгө чери ботуга херекелетинмес дериг-херек-сел садып алыр, а оозу анаа-ла өлүг капитал бооп склазка чыдар. Фонд эгиттерин дугайын маңаа чугаа-лаан-даа херек чок. Кызылдын хоор-ултуп комбинаы элээн каш чыл-дар бурнугар 57 санын 13,2 му-рубльин машиналарын болгаш ме-ханизмерин алган. Ынчалза-даа ол деригер бүдүрүлгө чорудулазын мынчага дээр киришпейн турар бол-ганда, оон үзүн база эгиттинерин турар. Мынзыг чектеерин эт ком-бинаылан (9,7 мул рубльин ма-шиналарын алгаш, амылаадып тур-ар), шахта эргелзилген (6,5 мул рубль), автосептегел заводунун (3,1 мул рубль) көргүзүп болуп.

СЭКП ТК-нын сентябрь Пленуму-нун шийтирин өзүгээр амылаа ту-рар бүдүрүлгө фондусулар дээш тус-кай төлөдир кириер. Ол хемчегин экономикагым ужу-уткамы чүдө?

Кол фондусуларын амылаа ту-рарын көргүзү-социалистг ажил-агый чорудулазын кол хойлу-зун—эң эвөөс чарыгдалы ундүрүп тургаш, хой продукция бугулерин—ботталдырып турарын денелин көргүзөр болгаш. Кол фондусуларын каячар ажилдагынын турарын күш-ажылдыг херекселеринин эли-ницазын оонаштыр бүдүрүлгө продукциянын хемчеглө көргүзөр апар. Ам, кажан кол фондуну өр-төз төлээр алганды, кандыг-даа бүдүрүлгө үк фондуга чарыгдал шүүдөли эгитин алырын кызылар болгаш. Ынчагаш ол деригерин, бүдүрүлгө көргүстөрүн долузу-биле амылаа конургалдыг. Бодуну со-циал-экономиктиг ужу-уткамы-биле ап көргө, кол фонд дээш төлөдир дээрже, социалистг бүдүрүлгенин арга орулгазынын чамдыкын амы-лаан фондусулар дээш күрүнөге тө-лөд бээр-дир.

Кол фондусуларын чөптүг амыла-арын бистин чуртувустун национал орулгазын улам көүдөлдөргө иди бээр.

А. НОВАЛЕВ.

Гонконг — Кыдаттын мурнуу-чон эринде англи контролда десис-кээр-дир. Сөөлүг үеде америк кораблар олче үргүчү нзеп турар апа-ган. Эртен чылдын олар 300 ажыг катал чораан, а ноябрьдан январьга чедир чус ажыг катал чораан.

Даштыкы парлаганын динчакчыларын өзүгээр алырга, АКШ милли-ард конгонг доллардан амыл турар түнчүг барааннарын колониядан үндү сөөртүп ап, Англияны ийги черге үндүр кызылкан.

Хоорайнын административтиг төвү Викториянын куумчуларын да америк далайыны бодуну тергенимине сөөртүп алган чурат турар нимини бо-ла көрүп болуп (чурукта ол-дур).

Намера Пресс—СЭТА-нын фотозу.

Концерттер, кечжээлер

В. И. РУБЦОВ,

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин

ыяш ажил-агыйынын Күрүнө комитетинин даргазы

Бистин чуртүзүстүн девишээрине ден кенин арга-ыш ээлеп турар. Ол ноган далайга делегетини маш курлавырларын барык үштү бири онаажыр! Чаа комитеттин сорулгазы чүл дээрге бистин арга-ыш байлактарымысты көвүдери, оларны ажил-агыйы ажалдаары ол болур.

Бистин комитеттин мурнуна салынган сорулгадар улут. СЭКП ХХIII съездинини беш чыл планынын тазасы-биле Директиваларын төлө-виле арга-ыштарын катат тургуз-чүрүктү калбартырын болган оларны продуктулуун бейлерин көргөн! Бистин эртемине болган практикавы арга-ыш олутулгаларын эки шынарлыг, бек булурчү-түлүг кылдыр эстүрерини арга-ыш-верлерин ажиллап кылган. Мурнак-чы чедикширини бүдүрүлгө кал-бак негелдерини бистин күлүлгө-вие Украина, Белорусияла бол-гаш Мурну чүктүг хову районна-рында арга-ыштарын оларны кезип турарынан ам белин оранжок хойу олутуру турар. Ынчаарга Сөнгү чү-те, Спиреда болган Бракмы Чан-чүте (Ынгията дээр болган чаа-дэг аруктардан ырак черлерде) чаа арга-ыштарын тургузары оларны кезип турарынан айкал жолууду турар. Ол ындыг байлады элп алары эрежок чүтүдө.

Арга-ыш — бистин кайгамчык

улут национал байлавыс-тыр, совет черин чоргааралы-дыр. Тулук кезек-теринен, мебельден, сазынан эгел-леш, белоктуг концентраттарга бол-гаш «С» дээр витаминге чедир бой-лустун ол эртин байлаандан чэрбей-мун ажил аны-буру материалдары болган химикаттарны ап турар бис. Бистин амдырал-чурталгавыска арга-ыштын ужу-дузасы чүлө оларын-биле кызыгаарлаттынас. Арга-ыш суг болган хат эрозияны-дан чери камгалап турар, суг кур-лавырларын камнап чыгар. Арга-ыштын калдыкчалар болган кли-матты таарыштырар күжү кайгам-чык улут.

Арга-ышты күженишкенин не-меш эстүрер талазы-биле Япония, ГФР, Англия, Франция ышкан ын-дыг чурттардан ам-даа хожудуп тур-бар бис. Өзүдөни бар «курлавыр-ларын ажиллаары, бекти продукту-луг уксаанын ыштарын олутуру арга-ыштын туулалыг делегетини кургалары, арга-ыштын ажал-де-жалын экижидери болган ону ажил-лаарын аргаларын сайырайттай-жыдыр бистин бири ээлчеглиг сору-лгавыс болур.

Арга-ыштар тарып эстүреринге

хамыктын мурнуна кедээ ажил-агыйга ажаллап чок черлерин ажил-лаа чогуур. Чижээ, эленин, ол-гарлардыг, даг ийлерин болган тула-лыг черлерин ажиллаар. Ындыг черлерге арга-ыш чүлө чери кам-галап, ону көрүш-инчи кириер эвес, харын калдыган черлерин немеш орулга алырын чедери болдуур.

Өрттерден арга-ыштар камга-лаары, хоралакчылардан болган аарыглардан оларны камгалаары че-редиге чүдүлери организастары ба-за бистин комитеттин күлүлгөзгө бо-лур. Арга-ыштарын тургузарын улут харын оларын өрткө хай ал-дып турар районнар бисте ам-даа бар. Өрттерин хай нүрүзү отту хамаан чок ажаллаар чоруктарын түнө-линдө тыттып турарын айтыр ужу-луг.

Бистин эргевисте бар бүгү-лө чүдүлери: аны-буру уксаалыг

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин ыяш ажил-агыйынын чаа тургуз-туган Күрүнө комитетинин даргазы, бо чүдүлү автору Василий Ива-нович Рубцов 1943 чылда Смоленск областа төртүтүгөн. Ленинградтын С. М. Киров атыг арга-ыш техникумун академияны, а оон соода ол академияны чыныга аспаратура доосан. Ылп улутуручү өрө-диге болган албан черлеринге улут ажалдарын кылган чорал.

Василий Иванович Рубцов — профессор, кедээ ажил-агый эртемине-лиг доктору, ыяш ажилынын аны-буру айтырларынын талазы-биле хай чүдүлери, брошюраларын, монографияларын автору.

ыяштарын-даа, кезип ажаллаар арга-ыштарын-даа, арга-ыш тарып олутуру алар шедерин-даа бол-гаш оон-даа эскелерин бурун илере-дир болган шүтүзүн үчүтка алыр ужурауг бис.

Арга-ыш — бистин анымыр ажил-ыстыг кол баазасы, мөөгүлери, каттарын, тооруктарын, эм, ары чигири бээр болган өске-даа ажил-ыг үнүштерин эртин байлаактыг ораны-дыр. Чурттан чүлө курфонду-зун арга-ыштарын чедик чим-мистиг үнүштер 40 миллион чыгам тектарын ээлеп чыдар. Ол бүгү бай-лактарын кижини херегелдинге ажиллаар херек.

Ыяш ажил-агыйынын республика органнынын ыяш ажилдакчы-ларын эңне калбак деткимчегин, бистин арга-ыштарын тургузарын эртин үнөсүл турар бүгү кижилерин дуузынга идеген турар бис, ычан-гаш бистин чуртүзүстүн ноган да-лай коммунистин тургузукунун херэгине бараан болуп, улам-на өзүп турау!

БАШТАЙГЫ ДИСПУТ

Шагаан-Арыгын Култура бажы-нын чон-даа шыгыр додур олутуру-нан. «Шын чурттан чор сен бе?» деп темалыг диспутка эге сөстү ра-йон библиотеканын ажилдакчыны Нина Соловьева чугаалап, тым-ланирга элөөн кат айтырларын салган.

Диспутка утка-шынарлыг, солун чүдүлери районну шериг комиссар-налынын ажилдакчыны капитан эш Кожеников, Шагаан-Арыгын №2 школазынын директору эш Ба-вуу-Сюрюк, медицина сестрамы эш Серенгарева, үстүкү класстарын өөреникчилери Черепанова, Хур-оол, комсомол ажилдакчылары эштер Дамба, Жаворонков болган эскелер-даа чугаалап. Чүве чугаалаанар шы, чараш чуртгаарынга өртем-би-лиг чедип «Алырмагы, алаагы амы-дыралга, ажалга Вол сорулгалыг болурун эрежок чугулазын он-залап айткан. Амдырал-чурттал-гага салдыган кол сорулгалары боттадырып чедип алырмагы ка-

жини туруштуг болуру, кымак-най чоруу онза идилгил болур деп аныктарга улут назылыглар бады-лыг чагыларын баа берген.

А. БЕГЗИ.

ШКОЛАЧЫЛАРЫНЫ ТАЛАНТЫЗЫ

Көжөгө ажитыма берген, Спела-да шүтү-ла бири класстын өөреникчилери, оларнын хестери баа-ла чактыс аай. «Арыкчыгаш» деп ыры хейден ырлажышкан.

Барыш-Хемчик районун Аксы-Барлык 11 чыл школазынын өөреникчилерин бот-тыныгыр уран туула көртүгүт ыччаар эгелээ. Шко-лачыларын уран талантызын клас-редиги, шылап көр «6 көрүлгө 1-ден эгелеш, 11 классты өөреник-чилери шүтү киришкен. Класс бу-рузуну көргүскен концерттин программасы байлап, солун болган. Ол көрүлгө белекка өөредилге ты-ламын эгелешкен эгелээ.

Көрүлгөн түнөлийн класстар аайы-биле үндүргөн. Тилекчилер улут мааталды алган.

О. АКАЖЫК.

БИЧЕ-ТЕЙЖИЛЕР ДОН-ТЕРЕЗИНГЕ

Март 8-тин байырлавын бүүдү-тү чүве, «Шекпэр» совхозун тө-лү-Биче-Тей суурун класуна бот-тыныгыр уран чүлү коллекти-вы бистин Дон-Терезин сууга бот-тарын солун концертин көргүсү-Оларнын концертине саяакшлар, механикаторлар, башкылар элп өс-ке-даа тускай мергежиллик кижиле-ри бар. Партом секретары эш Ка-гаа-Хөө «Чолаачыга» деп ырым, ком-сорс, эш Кааа-оол кыргырамы. Све-та Монгуш. Саяа Челек олар улус-тун ырларын күүсеткизип он-загай солун болган.

А. ДОПЧА.

АГИТУЛЬТЕРИГАД СОВХОЗТА

Чөөн-Хемчик райкукомунун култура кидизинин эргелекчи О. Дниспейге удурткан агиткуль-терига районун колхозтарын, сов-хозтарын кезип чонга солун кон-цертти көргүзүп чоруп турар. Хөй-нү болган ийи чактыстын ырла-рынан, уран номчулгаларынан а-лаа, тыва улустун «Элден шыны-рааш» баа куба танылар бар. «Хөгүлү нежаа» деп селелектикан көргүзүп улут совуулгалы болу-рун турар.

Д. ИДМ-СЮРЮН.

Көдээ артистернин көргүскен шиизи

«Большевик» колхоз-тун бот-тыныгыр уран чүлү бөлүктүн кол-лектив Н. Бек-оолун «Хайыран бот» деп шиизин белекка алган, чурттакчыларга көргү-скен. Баштайгы көрүчү-

лер көдээ артистерини бо суралыг тыва шиини белекка алган чедик-чел талзын бекке-биле үнөсү, чымы-биле т-каан. Бохоотун кол бух-галтери Отууш Хомуш-

ку (Сары-Ашак), баш-кылар Зинаида Ооржак (Сары-Ашактын ка-дайы), Лина Монгуш (Бара) оларын бо кол-ролдарын ойлап күч-сеткенин көрүчүлөр чүлүлүгүтүп көргөн.

Бот-тыныгыр артис-тер бо шиини Барыш-Хемчик районун тө-лүгө көргүскен. оон соода келээни ажил-ышчилеринге барлаа-дылар. С. КОМБУЙ-ООЛ.

Чер болганда-ла, клуб бүрүзүндө-ле ыры, тан-цы чакгыларын, динчиреп турар. Вээр райо-нуң Торгалыг 11 чыл школазында башкылар-нын бот-тыныгыр уран чүлү коллективин суур-нуң чононуга болган суг-бараан фермаларына солун концерттерин көргүзүп турар.

ЧУРУНТА: башкылар Нумжугет Сөндөмба, Ли-да Нурзу, Надежда Ховалыг оларнын концерт-үзүндө ырлаптыр турарын. Баян-биле үдөлгөзип-де башкы Нуулар Идуур-оол.

Фотограф П. Гольцовтун.

Музейни-школа бүрүзүнгө

Школанын өөредилге-кижизилдиги ажалдарыга чурт-шин-чилерин дыка улут ужу-дузалыг болган бо ажилдыг төвү школа-ларын чурт-шинчиле музейлери болур ужурауг. Ынчангаш рес-публиканын турпестер станциязы-биле башкылар билин бейлер инсти-тут тускай семинары Кызылда организастап эрттирип турар.

Республиканын ортумаа база сес чылдыг школарындын 23 башкы 4 хонуктуг семинарын ычмакчылары болган. Семинарнын сорулгазы — Улут Октябрьнин 50 чыл онга утуштур хай өөреникчилериг 8 чыл болган ортумаа школаарга музейлери ажил-лап, чурт-шинчиле ажалдарын чаа негелдерин деңгелдинге тур-гузары болур.

Семинар найысылалдын 60 маалыр аттыг чурт-шинчиле музее-динде эртип турар. Тускай темаларга лекцияны музей-нин эртем ажилдакчылары эш Скакова, Биче-оол база эскелер-даа номчан. Оон-биле калы практиктиг ажалдарын кылган: минераль-дарны толдарымы, экспонаттарын канчаар белеккаары, тайлыыр бижини даш эске-даа.

Республикада эң дээре школа музейлери бар. Сарыг-Сеп, Кундус-тут суурларга аян-чорукче база баар. Семинар ажитыг чүдүлери берген дээрин оон кижикчилери башкылар чугаалап турарлар.

О. КОРОДА.

СУД ЗАЛЫНДАН

ООРЛААРНЫ КЫЧЫКТЫРБААН

1965 чылдын октябрьнын 20-де Самагалдай суурун стеловазынын чакыгына «УК» деп марказыг № 48-17 автомашинаны чолдакчы тургузуп калып, столваажы кибе берген. Машина эен калганын Владимир Бадарчы эскерип кааш, олутулгаш кады оор кылып амажаан, иштин-хонун чажырышпас талдакчылары Лаш-оол Бадарчы биле Николай Ча-мыла оларга хал челе берген.

«Чолураа» колхозтун № 2 хойжу бригаданын бригадирин Михаил Сы-дам-оол түве коланынга оор кире-тени эскерип каан. Машиналыг оор-лар Самагалдайга улут чорупкан. Хойжу мотоциклин ажилдакчы, оор-ларын чыгырып сүрүп чери-биле чорупкан. Ынчалза-даа Ужарлыг-Хемния дашгыг черинге мотоцикл үрелгеш, чорбейн барган. Деги ма-шиналыг оорлар Сыдам-оол аалында чок, ол оорларын сүрүп чоругун билгеш, хойжунун коланынча катат чоруткан, база ийини, шүтүтү үш хойну машинага салып алгаш, чоруп барган.

Мотоцикл үрелгеш оорлар алдыр-байн барза-даа, Сыдам-оол ол дугу-йын шагдаа черинге келгеш, дежу-рнын С. К. Юшага мезгелээ. Оорлар-ны кычкычтырбайн сүрүп тулар та-лазы-биле кемчег доран алынганы Ынчангаш машина-даа, оорлар Вла-димир Бадарчы, Лаш-оол Бадарчы болган Николай Чамаан олар доран туттурган.

Деги оорлар херезин элерегес дээш, чамык оорлажышкынаары кылган. Олар дүне, Самагалдай чурттан турар Оюн Доржунун бажы-нынга бир хойну экилетеш. «Бо бистин кычкычтырбайн сүрүп тулар та-лазы-биле кемчег доран алынганы Ынчангаш машина-даа, оорлар Вла-димир Бадарчы, Лаш-оол Бадарчы болган Николай Чамаан олар доран туттурган.

Деги оорлар херезин элерегес дээш, чамык оорлажышкынаары кылган. Олар дүне, Самагалдай чурттан турар Оюн Доржунун бажы-нынга бир хойну экилетеш. «Бо бистин кычкычтырбайн сүрүп тулар та-лазы-биле кемчег доран алынганы Ынчангаш машина-даа, оорлар Вла-димир Бадарчы, Лаш-оол Бадарчы болган Николай Чамаан олар доран туттурган.

Деги оорлар херезин элерегес дээш, чамык оорлажышкынаары кылган. Олар дүне, Самагалдай чурттан турар Оюн Доржунун бажы-нынга бир хойну экилетеш. «Бо бистин кычкычтырбайн сүрүп тулар та-лазы-биле кемчег доран алынганы Ынчангаш машина-даа, оорлар Вла-димир Бадарчы, Лаш-оол Бадарчы болган Николай Чамаан олар доран туттурган.

РЕСПУБЛИКАНЫН САНИТАР-ЧЫРЫДЫШКЫН БАЖЫНЫ.

Өөредилге номнары

„ТӨРЭЭН ЧУГАА“

Улут хемчээлиг үжүктөрүн өөр-енип, танып алгаш, бичин үжүктөр-үн бераан кылды номну доран-на номчуру биргиласчыларга берге. Эрткен чылдарда ындыг «Төрөөн чу-гааны» ажиллап турган бис. Ол өө-редилге номун ийи-үш класстарын өөреникчилери бизин бергелеп ном-чуру турганы билдинир.

Ужугал сөөлүндө номчурунга биргиласчыларга тааржыр «Төрөөн чугаа» школарда бар апарган. Бир дугаарында, ном үнүрер черин ажилдакчыларынга, авторлар К. Д. Симчиг, И. У. Самбу оларга ааруп четтиринишкенин илеретсе эки. Бо-лунун хемчээли болган үжүктөрү, нини кирген материаллар өйүндө болган таарымчалыг ном.

Ол хире хемчээлиг үжүктөр-биле үжүгдөл сөөлүндө улаштыр шилчип номчуру уругларга бекен болур. Үжүгдөлчү болуунда школарда декабрь ортан үзүндө доозуп турар болгай. Ынчангаш «Төрөөн чугааны» үшкү улукунун эгезинде эгелеп номчуп турар. Номчулга номун тур-гузарга материалдарын чылдын үе-леринге, онза болушкуннарын хун-неринге таарыштыр тургузуп хуваар ужурауг.

Бо номда эгелерин таарыштыр киргилгөн. Ынчалза-даа «Ыш» деп эгени мурналы кирген болза эки деп саналдыг мен. Чүге дие, кым шагда-ла эгелээ. Кышкы дыш-тылааны өөреникчилер эрттиргеш келгилгөн. Чаа чылдын ол хөгүлү дыштылаанын үзүнгө хамаар-шыккан чүдүлери кирибишкан, «Ыш» деп эге-биле эгелээ болза эки болу дег.

Кандыг-даа ном өнүгү чуруктарын болза бичин уругларнын сонугу-лазын, ынакшылы чачаап аптар. Бо номда 3-үч, 33-кү армындаа хире шаа-биле өнүгү чуруктарын киргени эки-дир.

Номда материалдарын бижэни-нин талазы-биле чаа, кижизилки-чи чүдүлөр бар. Чижээлээрге, К. Ку-

дажынын часпас, шыныч шак ду-гайында шүлүт, кыдырашты кам-ныг эдилеп билдиринге, «Кыдыраш» деп сөстү бизин алап, бижип бил-динге, ону чүдөн кылып турарын көргүскени эки.

Өөреникчилерин эскеричел, ки-чээлгил болурунга хамаарыштыр «Чаш-оол» деп эгеле карандаш даш-тында «М», «Б» деп үжүктөр, «Совет Армия» деп эгеле Совет Энгилелин Маалыры Хомушкү Чүргү-оол, «Хо-орай» деп эгеле бистин республиканын найысылал Кызыл хоорай дээш өс-ке-даа көргүзүлөр амырал-биле халбаан, кижизилкич уткалыг.

«Төрөөн чугаада» он ийи эгени кириген. Бо бөлүк эгелерге совет чагалчыларнын чогааларынан үзү-ндүлери, расказдары, шүтүлери болган үлгөр домактарын, тынык-чыларын киргилгээни болап көөргө авторлар бичин уругларга чок бол-гаш оларга сонугураады шын шилп илереткенер.

О. ЧАН-ООЛ.

Сүт-Хал сес чыл школазынын башкысы.

Бо номда эгелерин таарыштыр киргилгөн. Ынчалза-даа «Ыш» деп эгени мурналы кирген болза эки деп саналдыг мен. Чүге дие, кым шагда-ла эгелээ. Кышкы дыш-тылааны өөреникчилер эрттиргеш келгилгөн. Чаа чылдын ол хөгүлү дыштылаанын үзүнгө хамаар-шыккан чүдүлери кирибишкан, «Ыш» деп эге-биле эгелээ болза эки болу дег.

Кандыг-даа ном өнүгү чуруктарын болза бичин уругларнын сонугу-лазын, ынакшылы чачаап аптар. Бо номда 3-үч, 33-кү армындаа хире шаа-биле өнүгү чуруктарын киргени эки-дир.

Номда материалдарын бижэни-нин талазы-биле чаа, кижизилки-чи чүдүлөр бар. Чижээлээрге, К. Ку-

дажынын часпас, шыныч шак ду-гайында шүлүт, кыдырашты кам-ныг эдилеп билдиринге, «Кыдыраш» деп сөстү бизин алап, бижип бил-динге, ону чүдөн кылып турарын көргүскени эки.

Өөреникчилерин эскеричел, ки-чээлгил болурунга хамаарыштыр «Чаш-оол» деп эгеле карандаш даш-тында «М», «Б» деп үжүктөр, «Совет Армия» деп эгеле Совет Энгилелин Маалыры Хомушкү Чүргү-оол, «Хо-орай» деп эгеле бистин республиканын найысылал Кызыл хоорай дээш өс-ке-даа көргүзүлөр амырал-биле халбаан, кижизилкич уткалыг.

«Төрөөн чугаада» он ийи эгени кириген. Бо бөлүк эгелерге совет чагалчыларнын чогааларынан үзү-ндүлери, расказдары, шүтүлери болган үлгөр домактарын, тынык-чыларын киргилгээни болап көөргө авторлар бичин уругларга чок бол-гаш оларга сонугураады шын шилп илереткенер.

Номда материалдарын бижэни-нин талазы-биле чаа, кижизилки-чи чүдүлөр бар. Чижээлээрге, К. Ку-

дажынын часпас, шыныч шак ду-гайында шүлүт, кыдырашты кам-ныг эдилеп билдиринге, «Кыдыраш» деп сөстү бизин алап, бижип бил-динге, ону чүдөн кылып турарын көргүскени эки.

Өөреникчилерин эскеричел, ки-чээлгил болурунга хамаарыштыр «Чаш-оол» деп эгеле карандаш даш-тында «М», «Б» деп үжүктөр, «Совет Армия» деп эгеле Совет Энгилелин Маалыры Хомушкү Чүргү-оол, «Хо-орай» деп эгеле бистин республиканын найысылал Кызыл хоорай дээш өс-ке-даа көргүзүлөр амырал-биле халбаан, кижизилкич уткалыг.

«Төрөөн чугаада» он ийи эгени кириген. Бо бөлүк эгелерге совет чагалчыларнын чогааларынан үзү-ндүлери, расказдары, шүтүлери болган үлгөр домактарын, тынык-чыларын киргилгээни болап көөргө авторлар бичин уругларга чок бол-гаш оларга сонугураады шын шилп илереткенер.

Номда материалдарын бижэни-нин талазы-биле чаа, кижизилки-чи чүдүлөр бар. Чижээлээрге, К. Ку-

дажынын часпас, шыныч шак ду-гайында шүлүт, кыдырашты кам-ныг эдилеп билдиринге, «Кыдыраш» деп сөстү бизин алап, бижип бил-динге, ону чүдөн кылып турарын көргүскени эки.

Өөреникчилерин эскеричел, ки-чээлгил болурунга хамаарыштыр «Чаш-оол» деп эгеле карандаш даш-тында «М», «Б» деп үжүктөр, «Совет Армия» деп эгеле Совет Энгилелин Маалыры Хомушкү Чүргү-оол, «Хо-орай» деп эгеле бистин республиканын найысылал Кызыл хоорай дээш өс-ке-даа көргүзүлөр амырал-биле халбаан, кижизилкич уткалыг.

«Төрөөн чугаада» он ийи эгени кириген. Бо бөлүк эгелерге совет чагалчыларнын чогааларынан үзү-ндүлери, расказдары, шүтүлери болган үлгөр домактарын, тынык-чыларын киргилгээни болап көөргө авторлар бичин уругларга чок бол-гаш оларга сонугураады шын шилп илереткенер.

Номда материалдарын бижэни-нин талазы-биле чаа, кижизилки-чи чүдүлөр бар. Чижээлээрге, К. Ку-

дажынын часпас, шыныч шак ду-гайында шүлүт, кыдырашты кам-ныг эдилеп билдиринге, «Кыдыраш» деп сөстү бизин алап, бижип бил-динге, ону чүдөн кылып турарын көргүскени эки.

Комбинаттын бири чери дээш

«Тыва кобалыг» комбинаттын №1 болган № 2 тулуг участкаларынын 18 шыдыраачыларынын шиизиле маргылаады ийи ай үргүчүлөп кел-ген, чооста чаа доозулган. Алаа сая-техник Козырев, тулугчу Чечек-оол Тулук, электри-биле канакчы Су-

вад Ооржак олар бири, ийиги, үшкү черлерин тус-туста ээлээнин. Хал шыдыраага комбинаттын чемпиону ат дээш удаас болур маргылаага кир-жиринге олар белекти эгелээ.

О. КОРОДА.

Шыдыраачылар ойлаан

Кымылын хөгжүм үчилдешинин башкылары, сүргүлүлери боттары-нын хостуг үзүндө спорттук кан-дыг-бир хевиринге маргылааны бо-ла эртерге берген турар. Шыдыраа талазы-биле организастаан ындыг маргылааа чокку хүнерде доозул-ган.

Алаа шүтү 20 шымык шыды-раачы киришкен. Бири черде — баш-кы Леонид Барев, а ийиги — үшкү черлерин сүргүлүлөр Ооржак Белек, Олар Эрес-оол ээлээнин. Тилекчи-лерге белекти тымыскан.

М. ЭНГИЛ-ООЛ.

Бо номда эгелерин таарыштыр киргилгөн. Ынчалза-даа «Ыш» деп эгени мурналы кирген болза эки деп саналдыг мен. Чүге дие, кым шагда-ла эгелээ. Кышкы дыш-тылааны өөреникчилер эрттиргеш келгилгөн. Чаа чылдын ол хөгүлү дыштылаанын үзүнгө хамаар-шыккан чүдүлери кирибишкан, «Ыш» деп эге-биле эгелээ болза эки болу дег.

Кандыг-даа ном өнүгү чуруктарын болза бичин уругларнын сонугу-лазын, ынакшылы чачаап аптар. Бо номда 3-үч, 33-кү армындаа хире шаа-биле өнүгү чурук